

Fallhändelse och hjälpmedel vid oförutsedda händelser

Grundutrustning för utförare hemvård

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för Prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Innehåll

Inledning	4
Kompetens	4
Arbetsmiljölager	4
Fallhändelse	4
Kontakt med sjuksköterska.....	5
Kontakt med arbetsterapeut och sjukgymnast /fysioterapeut	5
Dokumentation	5
Hjälpp upp från golv	6
Medicintekniska produkter-Omvårdnadshjälpmedel	6
Användning av medicintekniska produkter	7
Medicintekniska produkter som alltid ska finnas i avsedda förråd.....	7
Grundutrustning portabel lyft och stollyftar finns placerade:	8
Rutin för användande och handhavande av manuella förflyttningshjälpmedel vid oförutsedda situationer	9
Rutin för användande och handhavande av manuell portabel lyft och stollyft vid oförutsedd situationer.....	9
Vid akut fel på lyft.....	12
Kvällar och helger.....	12
Rekommenderade akutlyftar hos hemvårdsgrupp;.....	12
Felsökning- Vid fel på säng	12
Utrustning	13
Bilaga 1	14
Sängreglage ur funktion	14
Sänglyft ur funktion	14
Ryggestödet ur funktion	14
Bilaga 2.....	15
Om en motor inte fungerar	15

Inledning

Örebro kommun har beslutat att konkurrensutsätta besvarande av insatsen trygghetslarm. Det innebär att kunder som är beviljade både omsorg och trygghetslarm kommer få insatserna utförda av sin omvårdnadsutförare.

Riktlinjen avser att beskriva hur man ska hantera en fallhändelse men även tillgång till och hantering av medicintekniska produkter som inte är förskrivna till en specifik individ. Det beskrivs som en s.k. ”grundutrustning” som ska användas när en individ oförutsett har ramlat eller när ett förskrivet hjälpmedel (ex lyft) gått sönder under kvällar, nätter och helger.

För att utförare ska behandlas efter likvärdiga principer krävs att riktlinjen avser samtliga utförare, därmed gäller denna riktlinje även för den kommunala omvårdnadsutföraren.

Läs även i riktlinje - Arbetsätt för säkra förflyttningar.

Kompetens

Personal som svarar på larm och jobbar inom hemvården bör ha god kunskap om att hantera och bedöma fallhändelser för att kunna göra förflyttningar på ett patientsäker. Omvårdnadspersonal ska ha genomfört introduktionsutbildning i manuella förflyttningar och lyftkörkort.

Arbetsmiljölag

Arbetsmiljölagens (1977: 1160) syfte är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att uppnå en god arbetsmiljö. Arbetsgivaren har enligt lagen en skyldighet att tillhandahålla arbetstekniska hjälpmedel, i Örebro län kallade omvårdnadshjälpmedel och grundutrustning, och utbildning i deras användande för att omvårdnadsarbetet ska kunna utföras på ett säkert sätt.

Fallhändelse

Om man närvarar vid en fallhändelse eller kommer till en person som ramlat ska man prata lugnt så att personen och eventuell anhörig känner sig trygg. Om man inte sett vad som inträffat ska man ställa frågor kring vad som hänt så man får en bild av vad som kan ha orsakat fallet.

Innan man vidtar några omedelbara åtgärder ska man:

- Ta reda på om personen har ont någonstans
- Titta efter synliga skador så som sår, blåmärke, svullnad, felställning.
- Ta reda på om personen slagit i huvudet i samband med fallet.
- Titta om personen är blek eller kallsvettig.
- Kontrollera att personen kan röra armar, ben, nacke eller om något verkar brutet.
- Bedöma medvetandegraden, dvs om personen är medvetslös, verkar trött och sömning eller är vaken och som vanligt.

- Ta reda på om personen äter några blodförtunnande läkemedel, det ger större risk för inre blödningar och ska rapporteras till ambulanspersonal och/eller sjuksköterska.
- Kontakta sjuksköterska eller sjukvården (se nedan) och rapportera det du tagit reda på. Använd SBAR.

Eftersom man lätt blir nedkyld liggandes på golvet är det lämpligt att lägga en filt eller täcke på den som ramlat till dess att man kan hjälpa personen upp från golvet. Finns inga tecken på nackskada kan man lägga en kudde under huvudet. Man kan även överväga att rulla över personen på en madrass.

Kontakt med sjuksköterska

Om personen är inskriven hos sjuksköterska i den kommunala hälso- och sjukvården, kontaktas denna alltid för vidare bedömning av åtgärder i direkt anslutning till att en person fallit. Om personen inte är inskriven kontaktas sjukvårdsrådgivningens sjuksköterska (1177). Vid akut behov av hjälp kontaktas ambulans (112).

Sjuksköterskans ansvar

Sjuksköterskan ska så snabbt som möjligt besöka personen som fallit för bedömning av vidare åtgärder.

Om personen i samband med fallet slagit i huvudet ska personen skickas till sjukhuset för att utesluta inre blödning. Om det är oklart om personen slagit i huvudet tas kontakt med läkare på vårdcentral alternativt jourhavande läkare för ställningstagande av vårdnivå. Om det är fastställt att personen inte slagit i huvudet tar sjuksköterska ställning till fortsatt vårdnivå.

Kontakt med arbetsterapeut och sjukgymnast /fysioterapeut

Om den enskilde fallit upprepade gånger den senaste tiden ska även arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut kontaktas för gemensam utredning av bakomliggande orsak till fall.

Dokumentation

Journal

Alla fallhändelser ska dokumenteras i journal. Om omvårdnads-/baspersonal varit med vid eller upptäckt fallet ska den dokumentera vad som hänt, vad som gjorts, vilka som kontaktats och de omedelbara åtgärder som vidtagits i verkställighetsjournalen/sociala journalen. Samma sak gäller för legitimerad personal som upptäcker ett fall men som då dokumenterar samma sak i hälso- och sjukvårdsjournalen.

Den sjuksköterska som blir kontaktad av omvårdnads-/baspersonal när någon fallit ska dokumentera om fallhändelsen samt de bedömningar och åtgärder som genomförs.

Rapportera händelse

Händelsen ska förutom att journalföras också rapporteras i avvikelsemodule. Den som först upptäcker att personen ramlat ansvarar för denna rapportering (se riktlinje Avvikelse, klagomål och synpunkter). Orsak till fallet utreds och man fastställer om det är en avvikelse eller inte.

Hjälp upp från golv

1. Prova om personen kan ta sig upp själv med naturligt rörelsemönster, eventuellt med lite assistans. Be personen lägga sig på sidan och ta sig upp till knästående. Sätt en stol framför så att personen kan häva sig upp till stående. Guida personen och placera en stol under stussen.
2. När personen (Max 150kg) inte klarar att lägga sig på sidan och ta sig upp till knästående men bedöms kunna göra en förflyttning, från sittande till stående alternativt från stol till rullstol använd **lyftstol Gate Raizer**.
3. Om personen inte kan ta sig upp med naturligt rörelsemönster och inte kan utföra en förflyttning från sittande till stående alternativt en låg förflyttning från stol till rullstol, ska **stationär standard golvlyft** användas om sådan finns. Alternativt hämta en **portabel golvlyft** (ihopfällbar) vid något av de utsedda förråden.
4. Om naturligt rörelsemönster är utesluten och tillgängliga lyftar inte klarar personens vikt (stationär standard golvlyft 180 kg, portabel lyft 150 kg, Gate Raizer 150 kg) ring enhetschef på vardagar dagtid, sjuksköterska kvällstid och helger för att få tillstånd att ringa räddningstjänsten. Mellan kl 8-16 vardagar, när man räddningstjänst på telefon: 010-176 20 00, be om att få tala med inre befäl. Övriga tider ring 112 och beskriv problemet. Denna rutin ska tillämpas då alla andra möjligheter är provade. Kostnaden för denna insats står enheten för (några tusen kronor).

Medicintekniska produkter- Omvårdnadshjälpmedel

Örebro kommun som huvudman ansvarar för att tillhandahålla och fastställa vilka medicintekniska produkter (Omvårdnadshjälpmedel) som ska användas. Utöver de hjälpmedel som är personligt förskrivna hos en individ ska det finnas medicintekniska produkter tillgängliga för all personal som svarar på larm eller som en reserv om ett förskrivet hjälpmedel skulle gå sönder under kväll, natt eller helg. En så kallad grundutrustning.

Med grundutrustning avses sådant som används av flera personer och som behövs för att verksamheten ska kunna bedrivas. Det kan vara uppresningshjälpmedel, portabel lyft, sele, förflyttningshjälpmedel. Dessa medicintekniska produkter finns utplacerade på strategiska platser och kan hämtas vid behov.

Finns det behov av nyinköp eller komplettering av grundutrustning ansvarar enhetschef för att beställning görs till enheten för omvårdnadshjälpmedel. (Arbetsterapeut kan vara ett stöd i bedömning av behov och produkt)

Omvårdnadshjälpmedel får endast besiktas, servas och utrangeras av kommunens enhet för omvårdnadshjälpmedel.

Användning av medicintekniska produkter

Alla medicintekniska produkter ska användas på ett säkert sätt. Den medicintekniska produkten ska fungera på avsett sätt varje gång den används för att inte medföra skada för den enskilde eller personal.

Alla användare av medicintekniska produkter ska känna till produkten väl och ha god kunskap om hur den ska användas, vilket de får genom introduktionsutbildning. Bruksanvisning ska finnas tillgänglig vid produkten.

Produkten ska monteras, användas, rengöras och underhållas enligt bruksanvisning. Personer utan behörighet får inte reparera eller på annat sätt förändra en medicinteknisk produkt.

Medicintekniska produkter som alltid ska finnas i avsedda förråd

Produkt	Information
Gate Raizer, stollyft från golv	Hantering av denna ingår inte i lyftkörkortsutbildning. Kräver ytterligare utbildning/instruktion av arbetsterapeut.
Molift Smart 150, portabel lyft Alternativt: Birdie Compact, portabel lyft	När stollyft inte räcker. Kräver lyftkörkort samt ytterligare utbildning/instruktion av arbetsterapeut.
Selar hög rygg	Storlek S, M, L Kunskap kring hur man ska använda dessa hjälpmedel får man på introduktionsutbildningen/ Lyftkörkort
Ersättningslyft vid fel på personligt förskrivet personlyft	- Liten portabel lyft (max vikt 150 kg). Förstahandsval, passar de flesta, lätt att transportera. - Standardlyft (max vikt 180 kg). För de patienter som väger över 150 kg. Kräver lyftkörkort samt ytterligare utbildning/instruktion av arbetsterapeut.
Väska med manuella förflyttningshjälpmedel (finns i varje hemvårdsgrupp)	- Förflyttningsmatta (Handicares Fleximove 112x53 cm) - Vårdbälte storlek S, M, L - Fotpall - Glidbräda Kunskap kring hur man ska använda dessa hjälpmedel får man på introduktionsutbildningen
Manöverdosor till sängar:	- Manöverdosa till Comfortsäng - Manöverdosa till säng från Invacare

Lokala rutiner i varje förråd behöver skapas för att tillse att någon har ansvar för:

- att de hjälpmedel som är batteridrivna sitter på laddning.
- att kontrollera att det finns tillräckligt med rena lyftselen i samtliga storlekar i förrådet
- att hjälpmedlen i förrådet är hela och fungerar
- Att sprita av hjälpmedel och vid behov tvätta hjälpmedel av tyg innan de ställs tillbaka in i förrådet
- att eventuella fel/skador rapporteras till Enheten för omvårdnadshjälpmedel

- Vilka hjälpmedel som är utlånade genom att gå igenom listan över utlånade hjälpmedel och vid behov kontakta utföraren om ett hjälpmedel varit borta längre tid (mer än 3 vardagar)

Hantering vid lån från förråd

Den som hämtar och använder ett hjälpmedel från förrådet ansvarar för:

- att fylla in listan över utlånade och återlämnade hjälpmedel
- att kontrollera att lyftselet inte är skadat innan och efter användning
- att eventuella fel/skador rapporteras till Enheten för omvårdnadshjälpmedel enligt instruktion i förrådet.
- att ansvara för att medicintekniska produkter som lånats kommer tillbaka till sin placering direkt efter att den akuta situationen är över.

Grundutrustning portabel lyft och stollyftar finns placerade:

Rostahemmet

Ingång via dörr till höger om Karlslundsgatan 67, dörren är märkt ”Rostahemmet”.
Dörren öppnas via TES-mobil (Carelock Gate).

I detta förråd finns:

Stollyft från golv

2 st. Gate Raizer

Portabel lyft/ersättningslyft vid fel på personligt förskrivna lyft:

1 st. Birdie Compact (Invacare)

Max vikt 150 kg

Ersättningslyftar vid fel på personligt förskrivna lyft:

1 st. Sabina (Liko)

Uppresningslyft (stålyft) som endast används om likadan lyft gått sönder hemma hos patient.

1 st. Birdie (Invacare)

Ersättningslyft vid fel på personligt förskrivna personlyft, för personer över 150 kg

Manöverdosor till sängar:

- Manöverdosa Comfortsäng
- Manöverdosa Invacaresäng

Tullhuset, Södra Grev Rosengatan 4-6

Ring på porttelefon till våning 3

I detta förråd finns:

Stollyft från golv

3 st. Gate Raizer

Rutin för användande och handhavande av manuella förflyttningshjälpmedel vid oförutsedda situationer

Förflyttningshjälpmedel ska användas vid akuta, ej förutsedda händelser t ex när en person ramlat i det egna hemmet och när andra enklare metoder ej är tillämpbara.

Alla utförarens chefer ansvarar för att all personal ha en godkänd introduktionsutbildning i manuella förflyttningar samt hur hjälpmedlen i väskan ska användas. All personal ska ha kännedom om denna riktlinje samt vart väska med manuella förflyttningshjälpmedel finns placerade.

Utbildning hur dessa produkter ska användas får man genom introduktionsutbildning. Externa utförare: anmälan görs av ansvarig chef på orebro.se - Valfrihetssystem Kommunal utförare: anmälan görs av ansvarig chef på Intranätet.

Det ska finnas en tillgänglig väska med manuella förflyttningshjälpmedel i varje hemvårdsenhet och den tillhandahålls av Örebro Kommun.

Väska med manuella förflyttningshjälpmedel	<ul style="list-style-type: none"> - Förflyttningsmatta (Handicares Fleximove 112x53 cm) - Vårdbälte storlek S, M, L - Fotpall - Glidbräda
--	--

Om det efter händelsen finns ett fortsatt behov av hjälpmedel hos aktuell individ ska arbetsterapeut kontaktas för förskrivning av ett personligt förflyttningshjälpmedel. Det behöver finnas rutiner för att hjälpmedlet kommer tillbaka till sin placering efter den akuta situationen.

Finns det behov av nyinköp eller komplettering av manuella förflyttningshjälpmedel ska enhetschef (arbetsterapeut kan vara ett stöd) kontaktas, som i sin tur beställer dessa förflyttningshjälpmedel på Enheten för omvårdnadshjälpmedel.

Rutin för användande och handhavande av manuell portabel lyft och stollyft vid oförutsedd situationer

Lyften ska användas vid akuta, ej förutsedda händelser t ex när en person ramlat i det egna hemmet och när andra enklare metoder ej är tillämpbara. Får även användas i väntan på annan lyft om behovet bedöms som akut.

Lyften får endast användas av personal inom hemvården som fått lyftkörkort. Chef ansvarar för att all personal ha en godkänd introduktionsutbildning - lyftkörkort. All personal ska ha kännedom om denna riktlinje samt vart hjälpmedel finns placerade.

Utbildning hur dessa produkter ska användas får man genom introduktionsutbildning.

Externa utförare: anmälan görs av ansvarig chef på orebro.se - Valfrihetssystem
Kommunal utförare: anmälan görs av ansvarig chef på Intranätet.

Kommunens arbetsterapeuter ansvarar för att instruera i respektive hemvårdgrupp hur stollyften ska användas (finns även en film om detta) samt hur man monterar och transporterar en portabel lyft.

Händelsen som föranlett användandet av lyften ska snarast rapporteras till ansvarig arbetsterapeut som gör en uppföljning snarast möjligt för att utreda behov av andra åtgärder.

Vid akut fel på lyft

Vid akut fel på lyft görs först en felsökning;

Golvlyft

- kontrollera att nödstoppet ej är intryckt
- kontrollera att laddningssladden ej sitter i eluttaget,
- kontrollera att kablarna till kontrollboxen är rätt anslutna.

Taklyft

- kontrollera att nödstoppet inte är aktiverat
- kontrollera att batteriet är laddat

Om felet kvarstår, kontakta arbetsterapeut som skickar in en arbetsorder till tekniker på Omvårdnadshjälpmedel

Kvällar och helger

- Om problemet ej löses, så ska ersättningslyft hämtas från enhetens förråd/depå.
- Trasig lyft lämnas kvar hos patient.
- Omvårdnadspersonal rapporterar till arbetsterapeut om den åtgärd som gjorts.
- Arbetsterapeut skickar in en arbetsorder till enheten för Omvårdnadshjälpmedel nästkommande vardag.
- Tekniker åtgärdar problemet och kör tillbaka ersättningslyft till hemvårdsgrupp/förråd.

Rekommenderade akutlyftar hos hemvårdsgrupp;

- Liten portabel lyft (max vikt 150 kg). Förstahandsval, passar de flesta, lätt att transportera.
- Standardlyft (max vikt 180 kg). För de patienter som väger över 150 kg.

Felsökning- Vid fel på säng

Enhetschef ansvarar för att medarbetare fått instruktion/utbildning av arbetsterapeut för att kunna genomföra nedanstående åtgärder:

1. Vardagar
2. Som första åtgärd, prova att byta manöverdosa.
3. Om en funktion ej fungerar t.ex. höj/sänkning av hela sängen, koppla om sladdarna/funktionerna i boxen. Det finns två varianter på boxar. På Comfortsängar är det lätt att byta sladd/funktion, se instruktion i bilaga 1. Invacaresäng är lite mer komplicerat, se instruktion i bilaga 2.

Omvårdnads/baspersonalen rapporterar till arbetsterapeut om den åtgärd som gjorts. Arbetsterapeuten skickar in arbetsorder till enheten för omvårdnadshjälpmedel gällande reparation nästa vardag.

Utrustning

Utrustning finns placerade på Rostahemmet.

Ingång via dörr till höger om Karlslundsgatan 67, dörren är märkt ”Rostahemmet”.

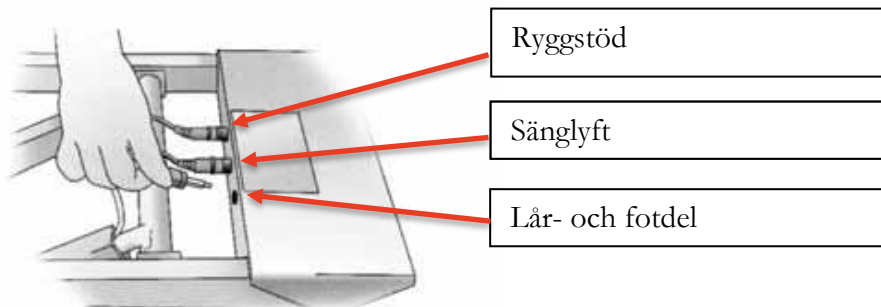
Dörren öppnas via TES-mobil (Carelock Gate).

I detta förråd finns: Manöverdosa till Comfortsäng och till Manöverdosa Invacaresäng.

Bilaga 1

Sängreglage ur funktion

Om ett sängreglage inte fungerar går det att byta motorkabel till någon av de andra uttagen och tillfälligt köra motorn med den motoringångens knappar på manöverdonet. Vanligtvis byts till lår- och fotdelsmotorn, då den oftast är minst viktig.

Sänglyft ur funktion

- Ta bort kabeln till lår- och fotdelens motor (eller ryggdelens).
- Sätt i sänglyftens kabel där istället.
- Använd manöverdosans lår- och fotdels knappar för att reglera ryggstödet (ryggdelens om ni bytt där).

Ryggstödet ur funktion

- Ta bort kabeln till lår- fotdelens motor (eller sänglyftens).
- Sätt i ryggstöds-kabeln där istället.
- Använd manöverdosans lår- och fotdels knappar för att reglera ryggstödet (sänglyftens om ni bytt där).

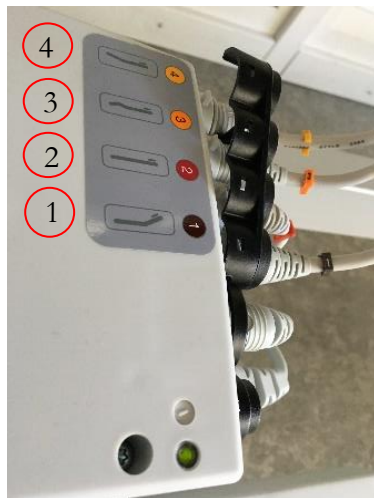
Bilaga 2

Säng SB755

Om en motor inte fungerar

Byt till ett annat uttag i elektronikboxen för att se om det löser problemet. Ta bort dragavlastaren med hjälp av en liten skruvmejsel eller genom att lyfta delen från funktion 4 uppåt och dra mot funktion 1 och lyft bort.

1. Ryggstöd
2. Höjdjustering
3. Lårdel
4. Bendel

Dra ut kontakten till den motor som inte fungerar och sätt in i ett av de andra uttagen. Aktivera vald motor genom att trycka på den knapp på manöverdosan som tillhör det uttag som kontakten sitter i.

Exempel: Höjdjusteringen fungerar inte. Dra ur kontakt 3 och sätt in den i uttag 1. För att sänka sängen, tryck på manöverdosans knapp för sänkning av ryggstöd.

Sätt tillbaka dragavlastaren genom att föra in den från sidan, haka på delen nedanför 1 först och tryck därefter fast resten.